

Notat

**Fokus på
Landbrugets
Jordbrugskommissærer**

Marts 2003

Kjeld Hansen

Hvad er en jordbrugskommission?

Jordbrugskommissionen (JK) er en selvstændig myndighed, som efter delegation fra Fødevarerministeren har den fulde kompetence til at træffe afgørelser bl.a. efter landbrugsloven. JK godkender al handel med jord i Danmark, der er pålagt landbrugspligt (= 63% af landets areal).

Mest kendt er JK for kontrollen med bopælspligtens opfyldelse, men JK udsteder også et meget betydeligt antal dispensationer og lovliggørelser i forbindelse med samdriftsreglerne og antallet af lovligt ejede ejendomme m.v.

Der findes én kommission for hvert amt. Amtsrådet nedsætter kommissionen, som har tre medlemmer:

- Formanden, der skal være jurist
- En repræsentant, efter indstilling fra Landboforeningerne
- En repræsentant, efter indstilling fra Dansk Familielandbrug

Amtsrådet stiller sekretariatsbistand til rådighed for Jordbrugskommissionen og afholder udgifterne til kommissærernes honorarer, diæter m.v.

Jordbrugskommissionens afgørelser kan ikke påklages til nogen højere myndighed, når der er tale om skønsmæssige forhold. Desuden har det enkelte medlem vetoret. En siddende kommissær kan ikke afskediges.

Kun retlige forhold kan påklages til Direktoratet for FødevarerErhverv.

Ordringen med de civile jordbrugskommissærer (JK) som håndhævere af landbrugslovgivningen i Danmark er enestående. Der findes næppe tilsvarende eksempler på en så omfattende uddelegering af myndighedsudøvelse i noget andet EU-land.

I de senere år er det blevet stadig tydeligere, at der er ulemper forbundet med jordbrugskommissionernes dominerende rolle i forvaltningen af det danske landskab, jf. de offentlige vandværkers problemer med at sikre rent drikkevand, Thor P.-sagen, naturfondes opkøb af marginale jorde, skovrejsning, friluftsanlæg m.v. Generelt virker JK som en stopklods for den kommunale og amtskommunale arealplanlægning samt en dynamisk landdistrikt-politik.

Kritikken af JK retter sig især mod følgende væsentlige problemer:

Fravær af demokrati i rekruttering og myndigheds-udøvelse

Problemet med medlemmernes habilitet

Lovligheden i uddelegeringen af denne myndighedsudøvelse

Den offentlige finansiering af kommissionerne

I det følgende skal jeg gennemgå disse problemfelter samt fremlægge dokumentation for visse forhold, der ikke tidligere har været fremme i den offentlige debat.

1. Fravær af demokrati i rekruttering og myndigheds-udøvelse

Den væsentligste generelle anke, der rejses mod JK-afgørelser i disse år, er deres dominerende tendens til at monopolisere ejerskabet til alle former for jord, der er omfattet af landbrugsloven, uanset bonitet eller anvendelse.

Afgørelserne fra JK viser hyppigt en ensidig favorisering af større lokale jordejeres privatøkonomiske interesser, på tværs af alle andre rimelige samfundsmæssige hensyn, som f.eks. sikring af drikkevand mod pesticidforurening, etablering af fritidsanlæg, oprettelse af naturområder gennem naturgenopretning samt skovrejsning.

For eksempel vil en svineproducents påståede behov for "mere jord" til deponering af gylle i forbindelse med udvidelse af en svinefabrik, per automatik udløse et JK-nej til alle andre anvendelsesbehov, som de ovenfor nævnte. Blandt de mest grelle eksempler er JK-favorisering af landmænd, der kræver fortrinsret til at erhverve ikke-dyrkbare jorder til jagtformål.

Ifølge den nyoprettede landmandsorganisation, Frie Bønder, sker der også en favorisering af de større agroindustrielle bedrifter på bekostning af små og mindre landbrug. Foreningen mener, at hverken fortrinsstillingen eller veto-retten virker til fordel for de små landmænd. Foreningen har flere eksempler på dette.

Det demokratiske underskud i *rekrutteringen* af kommissærerne kommer til udtryk på følgende måder:

Dansk Landbrug, der er dannet efter fusionen mellem Landboforeningerne og Dansk Familielandbrug, udøver et reelt monopol på at sammensætte JK i dag. Det betyder, at de små landbrugs behov ikke længere varetages af en selvstændig organisation. Da der er tale om demokratiske valg af kommissærerne, men "udpegninger", er det heller ikke muligt at gøre sig gældende for de underrepræsenterede små og mindre brug på sædvanlig demokratisk vis.

Mere væsentligt er det set fra et bredere samfundsmæssigt synspunkt, at hverken amter eller kommuner er repræsenteret i kommissionerne. JK kan derfor blokere – og direkte sige nej – til kommunale udviklingsplaner m.v. Det har bl.a. gjort sig gældende i Stenløse Kommune i forbindelse med et fritidsanlæg og i Odense Kommune i forbindelse med sikring af drikkevand.

Under alle omstændigheder må det siges at være højst udemokratisk at tillægge repræsentanter for en ganske lille faglig minoritet (18.000 heltidslandmænd) magten til at herske over anvendelsen af landskabet (=63% af Danmarks areal) og herunder kontrollere kommunernes fysiske udviklingsplaner.

Påfaldende er det også, at der ikke sidder en eneste kvindelig repræsentant i JK for landbruget. Derimod er der 6 kvindelige jurister som formænd i de i alt 14 kommissioner.

Behovet for at beskytte de få stumper natur, der stadig findes i Danmark (som er det mest intensivt dyrkede land af samtlige 26 EU-lande), tilgodeses

kun helt sporadisk af JK, der hverken har forudsætninger for eller interesse i at medvirke til en sådan beskyttelse.

JK-afgørelsen i sagen om restaureringen af Søborg Sø i Nordsjælland illustrerer på udmærket vis denne mangel. En privat fond ønskede at købe og restaurere den afvandede Søborg Sø og blev støttet varmt af Frederiksborg Amt med daværende amtsborgmester Lars Løkke Rasmussen i spidsen. Ejeren af den afvandede sø ønskede at sælge til fonden, der var parat til at investere 8-10 mio. kroner i denne gave til naturen og befolkningen i Nordsjælland.

Men Landboforeningernes kommissær, en svineproducent, benyttede sig af sin personlige veto-ret og nedlagde forbud mod handelen. Efter hans mening var der natur nok i Nordsjælland, og før eller siden ville der være brug for Søborg Sø til gylledeponering.

Og derved blev det.

Takket være den forvaltningsmæssigt specielle og ganske udemokratiske ordning, hvorefter JK-afgørelser ikke kan ankes til en højere indsats, kunne svineproducentens veto ikke omgøres.

Det er indlysende uacceptabelt – for de fleste moderne mennesker – at det næppe er hensigtsmæssigt med så stor en magt lagt i hænderne på en enkelt borger. Udemokratisk er det i hvert fald og i direkte modstrid med det store flertals interesser.

Urovækkende er det også, at en JK tilsyneladende ikke er bundet af trufne afgørelser, men til hver en tid kan tage afsluttede sager op og omgøre tidligere meddelte afgørelser. Det betyder, at en tilladelse til at erhverve og bebo en ejendom, kan tilbagekaldes på et vilkårligt tidspunkt, hvis JK skønner, at loven alligevel ikke er opfyldt. Hertil kommer som noget helt afgørende og ganske udsædvanligt, at sådanne afgørelser (truffet af to lægmænd) ikke kan ankes til nogen myndighed.

Dette fremgår angiveligt af **bilag 1**, hvor den daværende fødevareminister i 1998 bl.a. oplyser følgende:

”(...) jordbrugskommission [kan] være berettiget til at tage en sag op til fornyet overvejelse og eventuelt meddele et genafhændelsespåbud, hvis kommissionen bliver opmærksom på, at afgørelsen er truffet på et forkert grundlag. Det kan være en nabo, der efterfølgende har gjort kommissionen opmærksom på nogle faktiske omstændigheder, som jordbrugskommissionen ikke har været opmærksom på under sagens behandling, f.eks. at der på naboens ejendom er arealer, der ikke kan anvendes til udbringning af husdyrgødning, og som dermed ikke skal medregnes ved opgørelsen af et eventuelt harmonibehov.

(...)”

En afbalancering af interesserne i forbindelse med en moderne, hensigtsmæssig og demokratisk forvaltning af jordressourcerne i det åbne land (landzone) vil kun kunne ske, hvis JK i den nuværende skikkelse nedlægges.

Sammen med en repræsentant for Dansk Landbrug bør de planlæggende myndigheder (kommuner og amter) samt de to store interesseorganisationer, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet have permanent sæde i et fremtidig forvaltningsorgan, der næppe skal være en fortsættelse af det udemokratiske system med den usaglige vetoret og ingen ankemuligheder.

Disse to organisationer, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet, repræsenterer langt større interesser i en moderne forvaltning af det åbne

land end Landboforeningerne. Danmarks Naturfredningsforening organiserer op mod 200.000 natur- og miljøinteresserede danskere, mens Friluftsrådet er paraplyorganisation for samtlige landsdækkende friluftorganisationer, der rummer mere end 1 mio. danskere.

2. Problemet med medlemmernes habilitet

Umiddelbart følger der en indlysende risiko for et habilitetsproblem, når man vurderer den udemokratiske måde, som JK sammensættes på.

Landbrugets fællesorganisation, Dansk Landbrug, udpeger selv sine egne folk, som amtsrådet pr. automatik godkender. En rundspørge afslører, at det aldrig er sket, at et amt har afvist en indstilling fra landbruget. Hertil kommer, at hverken amtet eller nogen anden myndighed kan afskedige en kommissær i utide.

Selvom medlemmerne formelt kun udpeges for en to-årig periode, så sidder de reelt på livstid. I marts 2003 havde formændene i JK i gennemsnit siddet på posten i 7 år, mens landboforeningernes mænd havde siddet i gennemsnit i 6,3 år. Den længst siddende formand tiltrådte i 1990, og samme år tiltrådte også den mest udholdende repræsentant for landbruget.

Når man betænker den helt usædvanligt store magt, der er tillagt de to lægmænd i JK (veto-ret og ingen ankemuligheder), forekommer det særligt vigtigt at sikre, at disse personer ikke kan udsættes for mistanker om nepotisme, bestikkelse, personlig berigelse, o. lign.

Som det fremgår af **bilag 2**, så "fjernstyres" de JK-medlemmer, der er udpeget af Landboforeningerne, i dag af bestyrelsen for Landboforeningerne. Det fremgår af teksten i det afskrevne "hyrdebrev" fra viceformanden, at medlemmerne pålægges at følge ganske bestemte, restriktive tolkninger af landbrugslovens bestemmelser. Fra juridisk side er det gjort gældende, at Landboforeningernes bestyrelse rent faktisk pålægger "deres folk" i JK at følge en kurs, der ikke er dækning for i lovgivningen; Landboforeningerne opfordrer simpelthen sine repræsentanter til lovbrud.

Endelig er det uheldigt, når Landboforeningerne udpeger JK-medlemmer, der allerede sidder på stor indflydelse lokalt. Det gælder f.eks., hvor en borgmester eller regional landboforeningsformand udpeges til at sidde i JK. I sådanne tilfælde kan det nemt forekomme en demokratisk uheldig magtkoncentration.

3. Lovligheden i uddelegeringen af denne myndighedsudøvelse

Både i forhold til gældende sædvane i dansk ret og i forhold til EU-lovgivning og regler forekommer der at være et meget stort behov for at få en afklaring af, om den omfattende uddelegering af myndighedsudøvelse til en privat interesseorganisation som Dansk Landbrug, sker indenfor acceptable juridiske rammer.

Reelt er der jo tale om, at erhvervet selv kontrollerer overholdelsen af lovgivningen, samtidig med at man opretholder et effektivt monopol på retten til at erhverve jord. Som det bl.a. er illustreret i efteråret 2002 af den såkaldte Thor P.-sag, kan der på mange punkter rettes en alvorlig kritik af JK-afgørelser.

Særskilt påtrængende er det at få afklaret forholdene i de situationer, hvor posten som JK-formand er "udliciteret" til varetagelse af offentligt ansatte i deres fritid. Der er behov for en afklaring af både kompetence, ansvarsforhold og uafhængighed i forbindelse med privates myndighedsudøvelse i disse sager.

Umiddelbart virker det også særdeles utidssvarende, at JK-afgørelser ikke kan ankes til en højere, uvildig instans. Mest alvorligt er det dog, at jordbrugskommissærerne reelt kan optræde som anmeldere, efterforskere, anklagere og enerådende dommere i en og samme skikkelse. Denne form for koncentreret magtudøvelse – uden ankemuligheder – er helt uhørt, særdeles udansk og ganske utidssvarende.

Tabel 1.

"Nettoresourceopgørelse for jordbrugskommissionerne i amterne i forhold til antal truffne afgørelser".

<i>Amt</i>	<i>Nettoforbrug 2001 i kr.</i>	<i>Areal/kr.</i>	<i>Antal truffne afgørelser i 2001</i>
Fyn	4.177.000	1.198	627
Nordjylland	3.704.000	600	1199
Vejle	3.000.000	1.001	436
Vestsjælland	2.950.000	989	362
Ribe	2.840.000	907	322
Ringkøbing	2.720.000	560	643
Viborg	2.654.000	644	657
Sønderjylland	2.534.000	643	487
Århus	1.915.000	420	625
Storstrøm	1.819.000	535	484
København	895.000	1.702	27
Frederiksborg	867.000	644	123
Bornholm	634.000	1.078	76
Roskilde	575.000	646	103
Ialt	31.284.000 =====	Gs. 826	6171

Kilder: Amtsrådsforeningens statistikdatabase "Resourceopgørelse for amternes tekniske forvaltninger, regnskab 1999-2001 og "Landbrugslovstatistik 2001" fra Arealkontoret i Direktoratet for FødevarerErhverv.

Nettoressourceforbruget er opgjørt som de samlede bruttoudgifter inkl. lønudgifter fratrukket de samlede indtægter. Lønudgifterne er tillagt 75% overhead. Dette tillæg dækker husleje, kontorhold inkl. sekretærbistand, edb, efteruddannelse, overordnet ledelse og andre generelle støttefunktioner. Alle opgivelser i 2001-priser.

4. Den offentlige finansiering af kommissionerne

Alle udgifter i forbindelse med driften af JK betales af det offentlige, dvs. skatteyderne.

Den årlige udgift er ganske betragtelig. I det seneste afsluttede regnskabsår, 2001, anvendte amterne i alt 31,3 mio. kroner til dette formål. Se **tabel 1** ovenfor.

Begrundelsen for at pålægge det offentlige (= skatteyderne) denne betydelige årlige udgift er svær at finde. Langt de fleste sager, der behandles af JK, er rene erhvervsafgørelser, der ikke kan siges at have de almindelige skatteyderes interesse i så høj en grad, at det berettiger statens finansiering. Reelt er der tale om en camoufleret erhvervsstøtteordning, der oven i købet sikrer nogle tusinde landmænd et monopol på ejerskab til jorden, der er i direkte modstrid med brede samfundsinteresser.

Området egner sig væsentlig bedre til en åben og ærlig brugerbetaling.

Dyrest i 2001 var Fyns Amt med en udgift på 4,1 mio. kroner. Det høje niveau hænger til en vis grad sammen med den utraditionelle organisering af JK-arbejdet i amtet. Formandens-posten er "udliciteret" til en amtsligt ansat jurist, der angiveligt varetager den betydelige arbejdsbyrde i sin fritid. I 2002 omfattede indsatsen 755 timer a 420 kr. – eller 20 ugers fuldtidsarbejde.

Også i Sønderjyllands Amt er der tale om delvis "fritidsarbejde".

Det mest almindelige er, at JK-formænd er ansat i fuldtidsstillinger i amterne, men udover overenskomstmæssig løn modtager de ofte et fast vederlag for at vare formandsposten. Det kan være funktionstillæg efter regler fra Amtsrådsforeningen, men det kan også være faste honorarer af vilkår størrelse, hvis oprindelse fortaber sig tilbage i fortiden. Nogle steder ydes der en timeløn for udført arbejde. Kun i tre amter udbetales der ikke særligt ekstra vederlag til JK-formanden.

Udover Fyns Amt er der et andet eksempel, hvor den amtsligt ansatte formand modtager et proportionalt set meget stort honorar i forhold til både antallet af sager og størrelsen af vederlag til de to lægmænd. Det er tilfældet på Bornholm, hvor formanden modtager et årligt beløb, der er mere end tre gange større end de to lægmænds.

I to tilfælde er formanden for en JK ikke ansat i den amtslige administration. I det ene tilfælde varetages hvervet af en dommer, og i det andet tilfælde af et amtsrådsmedlem, dog med juridisk uddannelse.

Der er heller ingen klare regler for aflønningen af landbrugets JK-medlemmer – eller også tolkes reglerne uhyre forskelligt fra amt til amt. Generelt modtager lægmændene et vederlag på timebasis, hvor timesatsen er kr. 131,-. Hertil kommer kørsel efter statens takster, diæter, telefongodtgørelse, porto, materialer etc. Der findes dog også eksempler med et fast, årligt honorar.

Udover udgifterne til aflønning og vederlag til JK-medlemmerne afholder amtsrådet også betydelige udgifter til sekretariatsbistand for JK.

Se **tabel 2** nedenfor.

Table 2. Så meget fik jordbrugskommissionernes medlemmer i løn i 2002. Resultat af en skriftlig rundspørge foretaget i januar 2003 af KH.

Amt	Landboforeningernes repræ.	Husmandsforeningens repræ.	Formand	Møder /år	Bemærkninger
Nordjylland	164.000,- årligt vederlag	164.000,- årligt vederlag	20.000,-; ansat	18	Formanden er ansat i amtet som sagsbehandler i servicekontoret 50% af arbejdstiden bruges som formand
Viborg	121.801,-	125.862,-	Ca. 30.000,-; ansat	15 + 15	Formanden er ansat i amtet som vicekontorchef i ledelsessekretariatet med ansvar for amtets information m.v. desuden feriepenge, diæter samt tilskud til telefon, porto, kuglepenne m.v.
Storstrøm	110.296,-	110.296,-	15.633,-; ansat	12	Formanden er ansat i amtet i teknisk forvaltning
Vejle	93.446,-	84.101,-	0; ansat	ca. 24	Formanden er ansat i amtet som kontorchef i sekretariats og udviklingsafdelingen. ¼ af beløbene dækker andet arbejde
Sønderjylland	73.000,-	73.000,-	63.500,-; ansat	12-24	Formanden er ansat i amtet som kontorchef i sundhedsforvaltningen. Varetager en del af arbejdet i fritiden og weekends. Der afholdes 1-2 møder om måneden
Ringkøbing	71.500,-	71.500,-	20.000,-; ansat	12-18	Formanden er ansat som jurist i amtet. Desuden 12-18 årlige besigtigelser; der udbetales kørselspenge
Frederiksborg	50.400,-	50.400,-	9.600,-; ansat	12	Formanden er ansat i amtet som chef for NaturLov-kontoret; aflønnes med funktionstillæg på 800 kr./måneden
Århus	45.900	45.900	0; ansat	12	Formanden er ansat i amtet som sekretariatschef
Fyn	39.938,-	23.846,-	317.243,-; ansat/fritid	19	Formanden er ansat i amtet som leder af vejvæsenets naboretskontor, men udfører dette arbejde i sin fritid . Timeløn: formanden får 420,- kr.; medlemmerne får 131,- kr.
Vestsjælland	36.267,-	36.267,-	87.164,-; ikke-ansat	12	Formanden er ikke ansat i amtet, men dommer ved civilretten i Holbæk
Ribe	34.121,-	20.451,-	0; ansat	24	Formanden er ansat i amtet som afdelingschef for miljøafdelingen i teknisk forvaltning. Op til 10 ekstra møder/år. 15% af arbejdstiden bruges som formand
København	15.600,-	14.063,-	1.496,-; ikke-ansat	8	Formanden er ikke ansat i amtet, men er medlem af amtsrådet for Soc.dem.
Bornholm	6.040,-	5.154,-	20.000,-; ansat	11	Formanden er direktør for amtskommunen
Roskilde	3.450,-	3.450,-	3.450,-; ansat	10	Formanden er ansat hos amtet som direktør i forvaltningen. Der aflønnes med 345,- kr. pr. møde

Bilag 1.

Spm. nr. S 209

Til fødevareministeren (17/4 98) af:

Svend Erik Hovmand (V):

»Vil ministeren redegøre for, om det for en jordbrugskommission er muligt at udstede et afhændelsespåbud af en hel landbrugsejendom med en 6 måneders tidsfrist, når kommissionen tidligere skriftligt har tilkendegivet, at ejendommen kunne erhverves som ejendom nr. 2, men således senere er blevet opmærksom på, at dette vil være i strid med landbrugslovens regler?«

Svar (23/4 98)

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen):

Som jeg forstår spørgsmålet - idet jeg går ud fra, at det har sammenhæng med spørgsmål S 201 af 16. april 1998 - er der tale om, at en jordbrugskommission skriftligt har tilkendegivet, at en landbrugsejendom vil kunne erhverves som ejendom nr. 2, uden at der er naboer, der kan gøre fortrinsstilling gældende.

I en sådan situation vil en jordbrugskommission være berettiget til at tage en sag op til fornyet overvejelse og eventuelt meddele et genafhændelsespåbud, hvis kommissionen bliver opmærksom på, at afgørelsen er truffet på et forkert grundlag. Det kan være en nabo, der efterfølgende har gjort kommissionen opmærksom på nogle faktiske omstændigheder, som jordbrugskommissionen ikke har været opmærksom på under sagens behandling, f.eks. at der på naboens ejendom er arealer, der ikke kan anvendes til udbringning af husdyrgødning, og som dermed ikke skal medregnes ved opgørelsen af et eventuelt harmonibehov. Det kan f.eks. også være tale om en situation, hvor en jordbrugskommission bliver opmærksom på, at ansøgeren under sagens behandling har afgivet forkerte oplysninger om sit husdyrhold m.v., således at kommissionens afgørelse er truffet på et urigtigt grundlag. Hvis det er ansøgeren, der har afgivet urigtige oplysninger, vil jordbrugskommissionen også være berettiget til at tage sagen op til fornyet behandling efter udløbet af klagefristen.

Bilag 2.

(afskrift)

Til jordbrugskommissionsmedlemmer
udpeget af Landboforeningerne

11. oktober 2002

J.nr.

Fondes køb af landbrugsjord (§ 21-selskaber)

Der har på det seneste været fokus i pressen på Jordbrugskommissionernes administration af landbrugsloven i forbindelse med fondes opkøb af landbrugsejendomme til brug for naturbevaring eller naturgenopretning.

Vi har drøftet problemstillingen i Landboforeningernes bestyrelse. Landboforeningerne lægger vægt på, at landbrugsjord som altovervejende hovedregel bør reserveres til jordbrugsmæssige formål. Adgangen til anden anvendelse bør således begrænses mest muligt, og hvis der skal gives tilladelse til anden anvendelse, bør

- det fortrinsvis finde sted, så de bedst egnede landbrugsjorder bevares som landbrugsjord og
- ske under størst mulig hensyntagen til de berørte landbrugsbedrifters produktionsformer, herunder foretagne investeringer og arronderingsforhold samt behov for udspretningsarealer aktuelt og i fremtiden.

For så vidt angår fondes muligheder for erhvervelse af landbrugsjord til naturgenopretning og lignende, finder Landboforeningerne, at ovennævnte bør lægges til grund, ligesom det må være en klar forudsætning, at arealerne ligger i områder, der i regionplanerne er udpeget til naturformål.

Efter landbrugslovens regler vedr. §21-selskaber er det Jordbrugskommissionerne, der skal tage stilling til en evt. ansøgning om tilladelse til erhvervelsen.

Det fremgår af landbrugslovens cirkulære, at der kan gives tilladelse til fondes erhvervelse med henblik på ikke-jordbrugsmæssige formål, fx til formål af almen samfundsmæssigt karakter. Af cirkulæret § 10, stk. 2 fremgår bl.a., *at ophævelse af landbrugspligt efter lovens §4, stk. 1, nr. 3, på arealer, der påtænkes anvendt til rekreative formål m.v. af almen samfundsmæssig karakter, når særlige forhold taler for det.* Efterfølgende er nævnt en række situationer, hvor en ophævelse af landbrugspligten kan komme på tale. Det gælder bl.a. erhvervelse af arealer med henblik på at sikre større sammenhængende og særligt værdifulde naturområder, eventuelt i forbindelse med etablering af våde enge eller vådområder. Det er vores helt klare opfattelse, at Jordbrugskommissionerne bør administrere reglerne meget restriktivt. Tilladelser til ophævelse af landbrugspligten med henblik på etablering af større sammenhængende og særligt værdifulde naturområder bør således alene kunne komme på tale for arealer, der i regionplanen er udlagt til naturformål (modsat arealer, udlagt til landbrugsformål).

Fra Landboforeningerne forventer vi, at der i den kommende tid vil være politisk fokus på Jordbrugskommissionernes rolle ved fondes opkøb af jord til naturformål.

Vi lægger vægt på at overgang af landbrugsjord til naturformål kun sker i områder, der i regionsplanerne er udpeget til hertil.

Med venlig hilsen

Gert Karkov